Vzdělávací obor: **Tělesná výchova**

Očekávaný výsledek učení: CZB-TEV-002-ZV5-009

Při pohybových činnostech jedná v duchu fair play, respektuje pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních.

Popis úrovně Na cestě

- Koriguje své jednání v duchu fair play.
- Uvědomuje si rozdílnost pohybových dovedností, předpokladů a zájmů ostatních.

Přehazovaná – fair play

Autor materiálu: PhDr. Jakub Forýtek

Anotace

Žáci při hře Přehazovaná **jednají v duchu fair play** a **respektují pohybové dovednosti, předpoklady a zájmy ostatních** spoluhráčů i protihráčů. Učí se **aktivně budovat pozitivní vztahy** a **kvalitně se podílet na spolupráci ve skupině**, což vede k inkluzivnímu hernímu prostředí.

Zadání pro žáky

1. Dnes si zahrajeme přehazovanou, ale ne jen tak obyčejnou! Budeme hrát **Fair Play přehazovanou**. To znamená, že naším hlavním cílem nebude jen vyhrát. Budeme hrát tak, abychom ukázali, že umíme **skvěle spolupracovat** a **respektovat každého** – ať už je to superhráč, nebo ten, kdo se teprve učí. Každý má právo na radost ze hry!**„Pravidla Fair Play a Přehazované“ (úvodní fáze):**
    - Společně si zopakujeme **základní pravidla přehazované**.
    - Vysvětlíme si, co v přehazované znamená **fair play a respekt**:
        - **Čestné chování:** Přiznám se, když se dotknu sítě. Pokud vidím, že míč byl v autu, řeknu to. Nehádám se s ostatními.
        - **Respekt k dovednostem a zájmům:** Nikdo se nikomu nesměje, když se mu něco nepovede. Všichni se učíme! **Dejte prostor každému**, kdo chce hrát a zkusit si to.
        - **Podpora a dobré vztahy:** Snažím se přihrát míč kamarádovi tak, aby ho mohl chytit. Povzbudím toho, kdo udělal chybu. Nikdo není "slabé místo", **všichni jsme tým**!
        - **Hrajeme pro radost:** Usmíváme se, bavíme se a užíváme si hru, nehledě na výsledek.
2. **„Spolupracující nácvik“ (nácvik dovedností ve skupinách):**
    - Rozdělíme se do malých skupin (např. 4–5 žáků). Budeme nacvičovat odbití a přihrávky.
    - **Během nácviku myslete na spolupráci a budování vztahů:**
        - Když házím kamarádovi míč, házím ho tak, aby ho mohl chytit – ani moc silně, ani moc

slabě. **Přemýšlím o něm.**

- Když mi kamarád hodí míč, snažím se ho chytit a **ocením jeho přihrávku**.
- Když někdo udělá chybu, **povzbudím ho** a řeknu: „Nevadí, zkus to znovu!“
- **Domlouváme se:** Kdo půjde pro míč? Kdo komu přihraje? **Mluvíme spolu.**

3. **„Fair Play Přehazovaná“ (hlavní hra):**
   - Odehrajeme **několik zápasů přehazované**.
   - **Každý z vás je „strážcem fair play a dobrých vztahů“.** Hrajte s plným nasazením, ale **aktivně dodržujte pravidla**:
     - **Přiznávejte se k dotyku sítě** nebo míči v autu.
     - **Respektujte soupeře** a nikdy se mu nesmějte.
     - **Přihrávejte míč každému v týmu**, i těm, kteří se tolik necítí na přihrávky – **dejte jim šanci a zapojte je!**
     - **Povzbuzujte spoluhráče** a nikdy se nikomu nevysmívejte za chybu.
     - **Aktivně komunikujte**: „Můj!“, „Tvůj!“, „Dobrý!“.
     - Po každém zápase si podáme ruce se soupeři a poděkujeme za hru.
4. **„Reflexe vztahů a spolupráce“ (závěr):**
   - Po zápase si popovídáme:
     - Kdy jste dnes zažili **skvělou spolupráci** v týmu? Co se vám nejvíce líbilo?
     - Jak jsme dnes ukázali **respekt k dovednostem a zájmům** ostatních?
     - Jak se vám hrálo, když jste se všichni **podporovali** a **budovali dobré vztahy**?
     - Proč je fair play, respekt a dobrá spolupráce důležitá nejen ve sportu, ale i v životě (ve škole, doma)?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK osobnostní a sociální Budování a udržování zdravých vztahů **KOS-VZT-000-ZV5-001**	***Rozvíjí vztahy s ostatními.***	- vedu rozhovory rozvíjející pozitivní atmosféru ve třídě - hraji se žáky hry se zaměřením na třídní kolektiv (citlivost k druhým, zájem o spolužáky) - podporuji ocenění přínosu jednotlivce do společné aktivity - cíleně reaguji na rizikové chování žáků - pravidelně se žáky hovořím o očekávaném chování při výuce a věnuji se praktickému nácviku vhodného chování se žáky, oceňuji a upevňuji chování podporující rozvoj
KK k podnikavosti a pracovní Spolupráce a týmová práce **KPP-TYM-000-ZV5-001**	***Podílí se na spolupráci ve skupině.***	- zadávám pravidelně náměty projektové výuky nebo jiný úkol, kde budou žáci pracovat v párech, skupinově, v týmu - vytvářím různorodé pracovní skupiny, aby se žáci učili spolupracovat s jinými lidmi, pomáhám žákům nastavit role, nabízím možnost výběru rolí - posiluji pocit individuální a kolektivní zodpovědnosti tím, že zadávám skupině dílčí úkoly

		- sleduji, aby každý dostal příležitost přispívat do týmové spolupráce podle svých možností

Metodický komentář pro učitele

- **Příprava:** Připravte hřiště na přehazovanou, síť (nebo lano), míče.
- **Definice fair play a spolupráce:** Hned na začátku hodiny **jasně definujte principy fair play, respektu, a hlavně aktivní spolupráce a budování vztahů** v kontextu přehazované. Vysvětlete, že dobré vztahy na hřišti vedou k lepší hře a radosti.
- **Vedení nácviku s důrazem na vztahy a spolupráci:**
    - Během nácviku (např. přihrávání ve dvojicích/trojicích) **aktivně sledujte interakce mezi žáky**.
    - **Korigujte neohleduplné chování okamžitě a konstruktivně** (např. příliš silná přihrávka na jiného hráče, posměšek po chybě, ignorování spoluhráče). Vždy se ptejte: "Jak tohle pomůže našemu týmu/vztahům?", "Jak bys to mohl udělat tak, aby se Honza cítil víc zapojený?"
    - **Chvalte konkrétní projevy respektu, podpory a efektivní spolupráce** (např. "Vidím, jak Petr hodil míč pomaleji, aby ho Anička chytila – to je skvělá ukázka respektu! A teď si skvěle řekli 'můj' a 'tvůj' – to je parádní spolupráce!").
- **Pravidla hry pro podporu spolupráce:** Zvolte pravidla přehazované, která podporují zapojení všech a minimalizují prostor pro frustraci. Můžete povolit chytání míče, větší počet dotyků v týmu (aby se každý dotkl míče) nebo širší pole pro dopad míče.
- **Role učitele během hry:**
    - **Pozorovatel a mentor:** Vaše hlavní role je sledovat, jak žáci uplatňují principy fair play, respektu a spolupráce.
    - **Intervence:** V případě jejich porušení (např. zpochybňování rozhodnutí, posměch, ignorování spoluhráče) **okamžitě zastavte hru** a situaci s žáky rozeberte. Nejde o trestání, ale o poučení a uvědomění si dopadů na vztahy a tým.
    - Můžete vybrat **"Pozorovatele vztahů a spolupráce"** (rotující role), kteří budou v každém týmu sledovat a zaznamenávat příklady dobré spolupráce, podpory a respektu.
- **Závěrečná reflexe:** Věnujte jí dostatek času. Je klíčová pro upevnění výstupu.
    - Klaďte otevřené otázky, které vedou k hlubšímu zamyšlení: Jak se lišil tento zápas od těch, kde se nehrálo fér a nespolupracovalo se? Co se stane s týmem, když se někteří hráči ignorují? Jaké je to hrát, když víte, že vás tým podrží a respektuje?
    - **Pochvalte konkrétní příklady dobrých vztahů a spolupráce**, které jste během hodiny viděli.
    - Propojte fair play, respekt a spolupráci ve sportu s chováním v běžném životě (ve škole, doma, v jiných týmových projektech).

Popis ověřování

Ověřování probíhá především **pozorováním učitele** během celé hodiny a **hodnocením závěrečné reflexe**.

1. **Pozorování během „Spolupracujícího nácviku“:**
    - **Projev respektu a podpory:** Projevují žáci trpělivost a ohleduplnost při přihrávkách? Vyhýbají se posměškům při chybách? Povzbuzují se vzájemně?
    - **Kvalita spolupráce:** Domlouvají se na nácviku? Přemýšlejí o tom, jak přihrát míč, aby to spoluhráč stihl?
    - **Komunikace:** Je komunikace jasná, pozitivní a směřuje k efektivní spolupráci?
2. **Pozorování během „Fair Play Přehazované“:**
    - **Aktivní snaha o respekt k dovednostem a zájmům ostatních:** Hrají žáci s ohledem na dovednosti všech členů týmu i soupeře? Přihrávají i méně zdatným hráčům? **Aktivně je zapojují do hry**?
    - **Projevy podpory:** Snaží se žáci aktivně podporovat spoluhráče, kterým se nedaří (např. povzbuzení, nabídnutí pomoci, krytí)?
    - **Kvalita spolupráce v týmu:** Je patrné, že se tým aktivně snaží o efektivní spolupráci (domluva, krytí, komunikace)?
    - **Chování při chybách/neúspěchu:** Jak žáci reagují na chyby spoluhráčů nebo na vlastní neúspěch? Projevují se podporou, nebo frustrací/posměšky?
    - **Komunikace:** Je komunikace na hřišti pozitivní, podporující a směřuje k zapojení všech?
    - **Fair play chování:** Přiznávají se žáci k dotykům sítě, míči v autu? Hrají podle pravidel?
3. **Hodnocení během “Reflexe vztahů a spolupráce“:**
    - **Pochopení principů:** Jsou žáci schopni pojmenovat a vysvětlit, co znamenají fair play, respekt a podpora v souvislosti s budováním vztahů a spoluprací?
    - **Propojování s praxí:** Dokážou žáci uvést konkrétní příklady, jak tyto myšlenky naplňovali v dnešní hodině? Dokážou popsat, co konkrétně udělali pro zlepšení vztahů nebo spolupráce?
    - **Vyjádření pocitů:** Jsou schopni popsat, jak se cítili, když hráli s respektem, podporou a dobrou spoluprací?
    - **Přenos do života:** Uvědomují si význam těchto myšlenek i mimo sport?

Učitel by měl hodnotit především **kvalitu sociálních interakcí, úroveň empatie, respektu, aktivní snahy o naplňování principů fair play a budování pozitivních vztahů a efektivitu spolupráce** v průběhu celé hodiny.